

ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಚಳವಳಿ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಹರೀಶ್ ಕುಮಾರ್

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಚರಿತ್ರೆ ವಿಭಾಗ, ಹಾ.ಮಾ.ನಾ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ (ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಾನ್ಯತಾ ಕೇಂದ್ರ) ಉಜಿರೆ.

Abstract:

ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಒಂದಾಗಿದೆ. ಬ್ರೆಜಿಲ್ ಶೇ.26 ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ನಂತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶೇ.4ರಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕೊಲಂಬಿಯ ಇದೆ. ಭಾರತವು ಶೇ.2 ರಷ್ಟು ಕಾಫಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ್, ಅಸ್ಸಾಂ, ಕೇರಳ ಇಂತಹ ಕೆಲವೇ ರಾಜ್ಯಗಳು ಕಾಫಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಹಾಸನ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಳವಳಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

Keywords: ಮಲೆನಾಡು, ಕಾಫಿ ತೋಟ, ದಲಿತರು, ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಮಾಲೀಕರು.

ಪೀಠಿಕೆ

ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಾಬಾ ಬುಡನ್ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅರೇಬಿಯಾದಿಂದ ತಂದರು. ಇವರು 7 ಕಾಫಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಂದು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ ಮುಳ್ಳಯ್ಯನಗಿರಿ ಪಕ್ಕದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿದನು. ನಂತರ ಅತ್ತಿಗುಂಡಿ ಎಂಬ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹರಡಿತು. ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ರೋಬಸ್ತಾ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಕಾ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 2,04,278 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಅರೇಬಿಕಾ ಕಾಫಿಯನ್ನು 789 ಕೆ.ಜಿ

ಬೆಳೆದರೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ 983 ಕೆ.ಜಿ ಹಾಸನದಲ್ಲಿ 1066 ಕೆ.ಜಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅರೇಬಿಕಾವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ರೋಬಸ್ತಾ ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ 2ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಕೊಡಗು ರೋಬಸ್ತಾ ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯುವ ಸ್ವರೂಪ

ಕಾಫಿ ಬೀಜವನ್ನು ಮೊಳಕೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಅಥವಾ 2 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅರೇಬಿಕಾ ಗಿಡವನ್ನು 6-7 ಅಡಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಗಿಡದಂತೆ ನೆಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ರೋಬಸ್ತಾವನ್ನು 9-0 ಅಡಿಗಳಿಗೆ

Please cite this article as: ಹರೀಶ್ ಕುಮಾರ್.(2024). ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಚಳವಳಿ: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 2(6), 101-106.

ನೆಡಲಾಗುತ್ತದೆ. 3 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಗೆ ಹೂ ಬಿಟ್ಟು ಕಾಯಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಯಂತ್ರದಿಂದ ಸಿಪ್ಪೆ ತೆಗೆದು ಒಣಗಿಸಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಅವಲೋಕನ

ಕಾಫಿ ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಕುರಿತು ಅನೇಕರು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ (1956), ಸೆರು (1947), ಮುಟುಕು (1966), ವಾಟರಮಣಿ ಮತ್ತು ಅಜಿಬುದ್ದಿನ್ (1973), ರಾಮೇಗೌಡ (1997) ಪ್ರಮುಖರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ, ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳಿಂದಾಗುವ ಅನಾಹುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ದಲಿತ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
2. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಿವಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಳವಳಿಯ ಪಾತ್ರಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು.
3. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಪ್ರಾಕಲ್ಪನೆಗಳು

1. ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ, ದೈಹಿಕ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಯಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

2. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಅನಕ್ಷರತೆಯೇ ಮೂಲ ಕಾರಣ.

3. ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಜೀವನಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನಾ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶನ ವಿಧಾನ, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವಲೋಕನ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಂಥಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಅಧ್ಯಯನ ಫಲಿತಗಳು

ಮಾಲೀಕರು 25 ರಿಂದ 250 ಎಕರೆವರೆಗೂ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶೇ.95ರಷ್ಟು ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಕಾಫಿ ತೋಟ ಪಿತ್ತಾರ್ಜಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡುವ ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಬಹುಪಾಲು ಭೂ ರಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ತುಂಡು ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಕೂಲಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಧಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅರೇಬಿಕಾ ಕಾಫಿ ಬೆಳೆಯು ಪರಿಸರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗುವ ಗುಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ ಮಲೆನಾಡಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅರೇಬಿಕಾ ಕಾಫಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯಲು ವಾರ್ಷಿಕ 35,000 ರಿಂದ 45,000 ರೂ ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಫಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಏಲಕ್ಕಿ, ಕಿತ್ತಾಳೆ, ಬಾಳೆ, ಮೆಣಸನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೆಣಸು ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ತಂದು ಕೊಡುವ

ಬೆಳೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೇ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಫಿ ಅಥವಾ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಶೇಖರಣೆ ಮಾಡಲು ಉಗ್ರಾಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.

ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇದ್ದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಹ ಇದ್ದಾರೆ ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಔಷಧಿ ಸಿಂಪಡಿಸಲು ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಯಂತ್ರಗಳ ಬಳಕೆ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ಕೆಲಸದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಯಗಳಾದರೆ ಅಥವಾ ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವುದು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭ ಎದುರಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಜೀವ ವಿಮೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾಲೀಕರ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಜೀವಿ ಮಾಡಿಸುವವರ ಪ್ರಮಾಣ ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ.

ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮನೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಮಾಲೀಕರ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿನ ಲೈನ್‌ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು, ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎಂಬುದು ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಲೈನ್ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ವಸತಿ ದೈಹಿಕ, ಮಾನಸಿಕ, ಲೈಂಗಿಕ, ಶೋಷಣೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಲೀಕರಿಂದಾಗುವುದು ಕಡಿಮೆ ಆದರೆ ತೋಟದ ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಮತ್ತು ರೈಟರ್‌ಗಳಿಂದ ಶೋಷಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಶೋಷಣೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಹೋರಾಡಿವೆ. ದಲಿತರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿದ್ದು, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಅಪ್ರಬುದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ 5,70,000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 60% ಮಹಿಳಾ ಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ 29,500 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ ಕಾಫಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪೈಕಿ 80% ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಯಾವುದೇ ಜಮೀನು ಇಲ್ಲದ ಭೂ ರಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೇ ಮಲೆನಾಡಿನ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ದಲಿತರ ಜೊತೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಉತ್ತರಭಾರತ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ ತಮಿಳುನಾಡು, ಶ್ರೀಲಂಕದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಶೇಕಡಾ 80 ರಷ್ಟು ದಲಿತರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೆ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾಯ್ದೆ-1995 ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಯಮಗಳು 1956, ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ ಕಾಯ್ದೆ-1948 ವೇತನ ಪಾವತಿಕಾಯ್ದೆ 1936, ಅಂತರ ರಾಜ್ಯ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕ (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಷರತ್ತುಗಳು) ಕಾಯ್ದೆ-1997 ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿಯಮಗಳು-1998 ಸೇರಿ ಬೋನಸ್, ಭವಿಷ್ಯನಿಧಿ, ಆರೋಗ್ಯ ವಿಮೆ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಶೇಕಡಾ 70 ರಷ್ಟು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಫಿ ತೋಟದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಮರಗೆಲಸ, ಕಾಫಿ ಕೊಯ್ಲು, ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಬಳಕೆ, ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿ, ರಕ್ತ ಹೀರುವ ಜಿಗಣೆ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಹೆಡೆ ಬಿಚ್ಚಿ ನಿಂತಂತೆ ನಿಲ್ಲುವ ಪ್ಲಾಂಟರ್ ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲದೆ ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

ತೋಟದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ದಲಿತ ಚಳವಳಿ

'ದಲಿತ' ಪದವು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳ ಶೋಷಣೆಯ ಭೂತಕಾಲವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲು ಸಮರ್ಥನೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಪದವು ಆದಿವಾಸಿಗಳು, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು ಮತ್ತು

ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮತ್ತು ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಆಂತರಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದಲಿತ ವರ್ಗವು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳಿಂದ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವವರನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವುದರಿಂದ, ಇದು ಘನತೆಯ ನಿರಾಕರಣೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ವಶ್ಚತೆ ಆಚರಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಅಂಶವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಗರೆ ತಾಲೂಕಿನ ತೋಟವೊಂದರ ಲೈನ್‌ಮನೆಯಲ್ಲಿ 2 ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೂಲಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮಂತಾಗದೆ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿತು ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಗೆ ದಾಖಲಾಗಬೇಕು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೋಟದ ಮಾಲೀಕ ಮಕ್ಕಳ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವಂತೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಮಾಲೀಕ ಮೂಲತಃ ಹೆಸ್ಟಲ್ ಗ್ರಾಮದ ಹಳ್ಳದಗಂಡಿಯವರು. ಇವರು ಐವತ್ತು ಎಕರೆ ಕಾಫಿ ತೋಟವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಈತನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ಮೂಲದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಸಮುದಾಯಗಳು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಸಮುದಾಯದವರು ಲೈನ್‌ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಕನಿಷ್ಠ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾಲೀಕ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡಿ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸದಂತೆ ತಾಕೀತು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರೆ ಅಂತಹ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಬಾಕಿ ಕೂಲಿ ಅಥವಾ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡದೆ ಏಕಾಏಕಿ ಹೊರಗಾಕುತ್ತಾನೆ. ದಿಕ್ಕು ತೋಚದ ಕಾರ್ಮಿಕ

ಕುಟುಂಬ ಮೂಡಿಗರೆ ಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರದ ಪಕ್ಕದ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಾ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಸಂಯೋಜಕ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅದೇ ದಿನ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ಮಾಲೀಕನ ವಿರುದ್ಧ ಪೋಲಿಸ್ ಠಾಣೆಯಲ್ಲಿ ದೂರು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಪೋಲಿಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ಬಂದ ಮಾಲೀಕ ತನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಕೂಗಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ನಂತರ ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಯವರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕಾನೂನುಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕರಣ ದಾಖಲಾದರೆ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಕಾನೂನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿದ ಮಾಲೀಕ ಕೂಲಿಯ ಬಾಕಿ ಹಣ 24 ಸಾವಿರ ರೂಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಮವಸ್ತ್ರ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಶಾಲೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಂದು ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಮಾಲೀಕರಾದ ಮಂಚೇಗೌಡರು ದಲಿತ ಸಂಘಟನೆಯ ಒಡನಾಟವಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತನ್ನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆ ನೀಡದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ 2011 ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಮರದ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ವೊಂದರ ಲೈನ್‌ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 40 ದಲಿತ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೈನ್‌ಮನೆಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಕನಿಷ್ಠ ಶೌಚಾಯಲಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನಿರ್ಮಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮಲ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗದಂತೆಯೂ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ತೋಟದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ

ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೊರಗಿನವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನವರು ಕೂಡ ಈ ಲೈನ್‌ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಾರದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿಯನ್ನು ನೀಡದೆ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ನಂತರ ಇವರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ರೂಪಿಸಿ ಮಾಲೀಕನ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಿಸಿದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನ 'ಬೆಟ್ಟದ ಮರಳಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ತೋಟವೊಂದರಲ್ಲಿ ವಾಸವಿದ್ದ ಹರಪ್ಪನಹಳ್ಳಿ ದಲಿತ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ 14 ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿ ಕೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿತು. ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಮಾಲೀಕನ ವಿರುದ್ಧ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಜಾತಿ ವಿನಾಶ ವೇದಿಕೆ ಹೋರಾಟ ರೂಪಿಸಿ ತನಿಖೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿತು.

ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದಾಗ ಹೋರಾಟವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿವೆ.

ದಲಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳು

1. ಕಾಫಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ದಲಿತರು ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಸಮುದಾಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಹಕ್ಕು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾರ್ಯಪಡೆ ರಚಿಸಬೇಕು.
2. ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿ ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.
3. ಕೂಲಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಸಮಾನ ವೇತನ ನೀಡಬೇಕು ಹಾಗೂ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್

ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಬೇಕು.

4. ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಕೊಲೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹಾಗೂ ಅಪಘಾತ ಪ್ರಕರಣಗಳ ತನಿಖೆಗೆ ವಿಶೇಷ ತಂಡ ರಚಿಸಬೇಕು.
5. ತೋಟ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ವಸತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು, ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಹಾಗೂ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕು.
6. ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟದ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ದಲಿತರು ಇಂದಿಗೂ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನೋವಿನ ಸಂಗತಿ. ಇಂದಿಗೂ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬಡತನ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯಗಳು ಕಾಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮಂತಾಗಬಾರದು ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ದಲಿತರಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ತೋಟದ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಕೊರತೆ ಎದುರಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬೆಳವಾಡಿ ಮಂಜುನಾಥ. (2007). ಹೊಯ್ಸಳಸಿರಿ. ನಾಗೆಂದ್ರ ಪ್ರೆಸ್.
- ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ದರ್ಶನ, ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ ಮತ್ತು ರಾಮನಾಯಕ್,
- ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಅಧಿ ನಿಯಮ- 1956 ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ನಿಯಮಗಳು 2014, ಚೈತನ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನ.

- ಕಾಫಿ ತೋಟ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಮಾವೇಶದ ಕರಪತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಹಿತಿ (2023, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 25)
- ಕಾಫಿ ತೋಟದ ಕೈಪಿಡಿ, ಕೇಂದ್ರಿಯ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಘಟಕ.
- ಪುಟ್ಟಯ್ಯ ಬಿ ಎಂ. (2008). ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ಸುಧಾ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಕಲನ (2010)
- ಶಿವಸುಂದರ. (2008). ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ-ಜಾಗತೀಕರಣದ ಉರುಳಿಗೆ ರೈತರ ಕೊರಳು, ಲಂಕೇಶ ಪ್ರಕಾಶನ.